

УДК 930.22:050"2015/2022"(477)(043.2)

Петрова І.О.

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри інформаційної діяльності

ДОКУМЕНТОЗНАВЧА ПРОБЛЕМАТИКА НА ШПАЛЬТАХ «АРХІВІВ УКРАЇНИ» (2015-2022 РР.)

Українське документознавство, зокрема складова пов'язана з професійною освітою, у 2015 році зазнає значних змін. Інтеграція спеціальностей документознавчого, архівного, бібліотекознавчого, бібліографознавчого, книгознавчого, інформаційного спрямування в нову спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» стало певною мірою викликом для вищезазначених галузей. Наукова комунікація в колі документознавців отримує нові теми для обговорення: доцільність об'єднання самостійних спеціальностей в одну, зміст терміну «інформаційна справа», розуміння місця документознавства в новій спеціальності тощо. Проте, актуальною залишається дискусія з питань термінології, концепцій документознавства, розвитку наукової спеціальності «Документознавство, архівознавство», застосування інформаційних технологій, цифровізації документальних фондів, надання адміністративних, інформаційних послуг тощо.

«Архіви України» один з майданчиків обговорення основних проблем українського документознавства. Цей науково-практичний журнал був заснований у 1920-х роках. Під сучасною назвою журнал вийшов у 1964 році [1]. До 1991 року на сторінках науково-періодичного видання «Архіви України» здебільшого публікуються статті на тему організації діловодства. Після 1991 року, проголошення незалежності України, необхідності власних наукових досліджень в галузі документознавства, створення Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, кількість статей саме з теоретико-методологічних питань документознавства збільшується в «Архівах України».

Хронологічними межами публікації є рік затвердження нового «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [5] до сьогодні (випуск 1 (295): січень – лютий, 2015 р. – випуск 3 (332) липень–вересень, 2022 р.).

За вказаний період було опубліковано 13 статей з документознавчої тематики. За роками: 2015 р. – 4 статті, 2016 р. – 2 статті, 2017 р. – 1 стаття, 2018 р. – 2 статті, 2019 р. – не було публікацій, 2020 р. – 1 стаття, 2021 р. – 2 статті, 2022 р. – 1 стаття.

Здебільшого публікації присвячені питанням організації діловодства, зокрема електронному документообігу, а також нормативному забезпеченню діловодних процесів. Зокрема, в статті А. А. Майстренко [4] представлений інформаційно-аналітичний огляд стану та основних проблем нормативно-правового забезпечення електронного документообігу. Авторка проаналізувала нормативно-правові акти, розподіливши їх за трьома групами документів. До першої групи віднесено загальні документи, які регулюють розвиток інформаційного суспільства. Другу групу склали документи, пов'язані з електронним документообігом та архівним зберіганням електронних документів. Третя група документів присвячена електронному урядуванню. Дослідниця

зауважила, що наявна нормативно-правова база електронного документообігу потребує вирішення проблем, а саме дотримання системного, комплексного, гармонійного підходу формування відповідно до міжнародних норм.

Актуальною є тематика розвитку документознавства, вдосконалення діловодних процесів в добу цифровізації. Науковій дискусії підлягає співвідношення паперового та електронного формату надання державних адміністративних послуг в сучасній Україні.

Практичний інтерес становлять публікації, в яких на прикладі конкретних установ, розглядають сутність документознавства, діловодства, їх нормативну та методичну основу, особливості підготовки фахівців за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа тощо. В статі Клименко Т. А. висвітлено заходи Державного архіву Черкаської області щодо модернізації робочого процесу. Авторка підкреслює, що першим пріоритетом діяльності установи є: зменшення обсягу ручної праці, а отже, і помилок, завдяки автоматизації роботи з документами; підвищення ефективності роботи працівників, пришвидшення опрацювання запитів та процесів аналізу інформації для поліпшення управлінської діяльності; скорочення часу інформаційного пошуку та доступу до необхідних документів; підвищення ефективності взаємодії між віддаленими структурними підрозділами [2]. Компетентні та фахові поради щодо організації та проведення документознавчої практики, пропонування досвіду з цього питання надані в статті «Методика організації та проведення навчально-виробничої документознавчої практики у державних архівних установах для студентів гуманітарних факультетів (із досвіду ЦДАМЛМ України)», автор – І. Резнік [6].

На нашу думку, окремої уваги заслуговує публікація Ковтанюка Ю. «Професору Сергію Георгійовичу Кулешову, наставнику і однодумцю – з нагоди 70-річчя» [3]. Внесок науковця у розвиток українського документознавства, зокрема управлінського документознавства, безперечний та вагомий. Повна підтримка думки автора публікації, що С. Г. Кулешов є «...фундатором українського документознавства, книгознавець, бібліотекознавець, бібліографознавець, джерелознавець, ... засновник сучасної української документознавчої школи, науковий керівник і наставник цілої плеяди документознавців та архівознавців».

Отже, спостерігається динаміка публікацій з документознавчої проблематики на сторінках науково-практичного журналу «Архіви України», яку за кількістю можна характеризувати як доволі стабільну, за якістю – різноманітною та тією, що відповідає трансформації процесів у суспільстві.

Література:

1. Архіви України. Веб-сайт. URL: <https://au.archives.gov.ua/index.php/au/index> (дата звернення: 01.12.2022).
2. Клименко Т. А. Цифровізація процесів архівної справи та діловодства як пріоритет діяльності Державного архіву Черкаської області. *Архіви України*. 2018. № 5-6. С. 22-26. URL: <https://archives.gov.ua/wp-content/uploads/2020/03/2-4.pdf> (дата звернення: 04.12.2022).
3. Ковтанюк Ю. Професору Сергію Георгійовичу Кулешову, наставнику і однодумцю – з нагоди 70-річчя. *Архіви України*. 2020. № 3. С. 174-179. URL: https://tsdea.archives.gov.ua/wp-content/uploads/2021/10/AU-3_2020_174-

179_%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8E%D0%BA.pdf (дата звернення: 05.12.2022).

4. Майстренко А. А. Нормативно-правове забезпечення електронного документообігу в Україні: інформаційно-аналітичний огляд. *Архіви України*. 2016. № 3-4. С. 58-82. URL: <https://archives.gov.ua/wp-content/uploads/04.pdf> (дата звернення: 03.12.2022).

5. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. Дата оновлення: 24.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.12.2022).

6. Резнік І. Методика організації та проведення навчально-виробничої документознавчої практики у державних архівних установах для студентів гуманітарних факультетів (із досвіду ЦДАМЛМ України). *Архіви України*. 2022. № 3. URL: <https://au.archives.gov.ua/index.php/au/332> (дата звернення: 04.12.2022).

УДК 373.5.016:811

Тарапата Є.В.

аспірант кафедри української мови Київського університету імені Бориса Грінченка

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Ретельне вивчення й аналіз наукових праць із психології, психолінгвістики, педагогіки, лінгвістики, лінгводидактики стверджує, що в теорії та практиці навчання мови зібрано значний досвід, який може створювати міцне підґрунтя для модернізації процесу навчання учнів з мови та літератури та формувати граматичну компетентність майбутніх учителів української мови і літератури. Теоретичну базу формування граматичної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури продемонстровано в працях лінгвістів (І. Вихованець, М. Вінтонів, К. Городенська, А. Загнітко, Л. Мацько, М. Плющ, О. Стишов, Р. Христіанінова, К. Шульжук та ін.); психологів (Г. Костюк, С. Рубінштейн, І. Синиця, В. Семиченко та ін.); педагогів (Н. Бібік, В. Бондар, О. Малихін, О. Савченко, М. Фіцула та ін.); лінгводидактів (О. Біляєв, З. Бакум, В. Борисенко, Н. Голуб, О. Горошкіна, Т. Груба, Р. Дружененко, О. Караман, С. Караман, О. Копусь, І. Кучеренко, О. Кучерук, Л. Мамчур, Л. Овсієнко, С. Омельчук, М. Пентилюк, Н. Сіранчук, І. Хом'як та ін.).

Тенденції розвитку методики навчання граматики в закладах освіти зумовлені прогресом сучасної лінгводидактики, що поєднує компетентнісний і реченневотвірний підходи до опанування всіх рівнів мовної системи, задля розуміння комунікативної можливості мовних одиниць у взаємозв'язках та жанрово-стильовому їхньому вияві.

На сучасному етапі ми можемо прослідкувати зміни системи вищої освіти суттєвого значення набуває питання формування граматичної компетентності. Одна з основних складових професійної підготовки майбутнього вчителя української мови та літератури, яка допомагає ефективно спілкуватися в різних